SDFs valenkät 2026 – Så tycker riksdagspartierna

Hur ska djur ha det egentligen? Vad tycker riksdagspartierna om betande kor och turbokycklingar? SDFs stora valspecial sätter ljuset på fem viktiga djurskyddsfrågor inför valet 2026.

Vilka partier vill att kor ska ha rätt att beta utomhus? Bör försäljning av fyrverkerier till privatpersoner förbjudas? Och borde Sverige tillsätta en djurskyddsminister? Svenska Djurskyddsföreningens partienkät 2026 består av fem viktiga frågor inför hösten val.

Text: Louise Cederlöf

Den senaste mandatperioden har mjölkkors rätt till sommarbete ofta hamnat i fokus. Det unika svenska lagkravet infördes 1988 och kallas i folkmun ”Lex Lindgren” efter Astrid Lindgrens starka engagemang i djurskyddsfrågor. Majoriteten av Tidöregeringen (KD, M, SD) vill att beteskravet slopas eller luckras upp eftersom man menar att det missgynnar svenska bönder och ger konkurrensfördelar till europeiska lantbrukare. Övriga fem partier vill inte bara behålla beteskravet utan även utöka det till att gälla kalvar, ungdjur och andra djurslag (MP) och att beteskravet också borde gälla i andra EU-länder (C).

Snabbväxande kycklingar är ett stort djurskyddsproblem då det medför en rad hälsoproblem som orsakar lidande hos djuren. Några partier (MP, V, L) vill ha förbud mot turbokyckling medan andra (C, KD, S) anser att frågan bäst angrips genom att bland annat stärka EUs djurskyddslagstiftning.

När det gäller fyrverkerier och huruvida försäljning av dessa till privatpersoner bör förbjudas är bara två partier helt för (MP och V). Flera partier (KD, C, S) vill dock se ett uppstramat regelverk och bättre efterlevnad av de regler som idag finns.

Övriga djurskyddsfrågor som partierna anser viktiga att driva är: utfasning av koldioxidbedövning vid slakt, fler djurskyddskontroller, fler gårdsslakterier och minskade djurtransporter, lika konkurrensvillkor för lantbrukare inom EU, fler vegodagar som norm i offentlig sektor, ökat stöd för växtbaserad mat, finansiering av 3R-center samt förbud mot pälsdjursuppfödning och burhållning av värphöns. Flera partier understryker också särskilt vikten av att höja djurskyddet på EU-nivå till svensk standard. ■

	Vänsterpartiet	Miljöpartiet
1. Fyrverkerier drabbar både vilda och tama djur. Anser ni att försäljning av fyrverkerier till privatpersoner ska förbjudas?	Ja. Fyrverkerier kan vara till glädje i rätt sammanhang, men har samtidigt en negativ baksida för djur, människor och miljö. Vi har i riksdagen föreslagit att all användning av fyrverkerier ska ske av utbildade pyrotekniker och att försäljning till allmänheten inte bör tillåtas.	Ja. Vi anser att hantering av smällare, raketer och fyrverkerier ska förbjudas för privatpersoner. Många djur upplever stort lidande av fyrverkerier; hundar som dör av skräck, ston som kastar sitt föl, kor som springer rakt igenom staket och fläker sig på halt underlag, och fåglar som ramlar döda från skyn är bara några exempel. Detta måste få ett slut.
2. Snabbväxande kycklingar har en lång rad hälsoproblem som leder till allvarligt lidande. Kommer ni arbeta för en utfasning av snabbväxande kycklingraser i Sverige?	Ja. Vänsterpartiet anser att det är oacceptabelt att missförhållandena i svensk kycklingindustri har fått fortgå utan åtgärder. Problemen handlar inte enbart om enskilda anläggningar, utan de är strukturella.	Ja. Uppfödningen av turbokycklingar – kycklingar med extremt snabb tillväxt – är ett av de mest akuta djurskyddsproblemen. Sverige måste sätta stopp för extremavlade turbokycklingar, likt flera andra länder redan gjort. Djurskyddslagen innehåller redan tydliga skrivningar om att avel som kan medföra lidande är förbjuden, men lagen har inte omsatts i praktiken och efterlevs därför inte, vilket är ett stort problem. Det behövs en kraftsamling för ett högre djurskydd inom livsmedelsproduktionen.
3. Forskning visar att betesgång har stora hälsofördelar. Vill ni bevara den unika svenska betesrätten för kor?	Ja. Att vi värnar djurvälfärden inom jordbruket bidrar till friska djur och hållbar mat. Betesrätten ger dessutom korna bättre hälsa och gynnar den biologiska mångfalden. Djurvälfärden behöver stärkas, inte försvagas.	Ja, vi vill både bevara och utöka beteskravet i lagstiftningen. Vi vill också stimulera till längre betestid, utöver lagens krav, och införa fler typer av djurvälfärdsersättningar för fler lantbruksdjur. Debatten har kretsat kring mjölkkorna, men vi vill att fler djur ska få komma ut och beta, också kalvar och ungdjur som i dagsläget hålls i trånga boxar med spaltgolv. Vi vill att alla lantbruksdjur ska få komma ut – grisar ska få böka i jorden och hönor picka i gräset!
4. EU tillsatte nyligen en kommissionär med ansvar för djurskyddsfrågor. Bör Sverige tillsätta en djurskyddsminister?	Det absolut viktigaste är att vi får en politik som också förbättrar djurvälfärden. Om detta bör genomföras genom även förändringar av ministerposter är något vi inte nu tar ställning till, men kan vara lämpligt.	Ja. Djurskyddsfrågorna behöver synliggöras med en ansvarig ministerpost. Om djurskyddsfrågorna ges en helt egen ministerpost eller som en del av ett bredare ansvarsområde är för tidigt att säga. En naturlig följd av att inrätta en egen myndighet för djurskydd, som Miljöpartiet driver, vore också att en särskild minister får ansvar för djurskyddsfrågorna.
5. Vilken/vilka övriga djurskyddsfrågor anser ni är viktiga att driva?	Införa slutdatum för plågsamma bedövningsmetoder vid slakt som koldioxidbedövning av fiskar och gris. Satsa mer på fler djurskyddskontroller. Att fler lantbruksdjur ges möjlighet till utevistelse. Att Sverige tar fram en handlingsplan för utfasning av djurförsök. Öka anslag till 3R-center för metoder för att ersätta försök på djur för att minska onödigt lidande. Införa förbud mot pälsdjursuppfödning. Ökat stöd för produktion och förädling av växtbaserad mat.	I urval: Säkerställa att djurens rätt till naturligt beteende följs genom artspecifika regler. Fasa ut plågsamma bedövningsmedel vid slakt, kameraövervakning på slakterier, stärka djurskyddskontrollerna. Fler vegodagar som norm i offentlig sektor, antibiotikaskatt på kött, god djurvälfärd i offentlig upphandling. Nationell plan för djurförsöksfri forskning, finansiering av 3R-center. Global FN-deklaration för djurvälfärd. Inkludering av vilda djur i djurskyddslagen, livskraftiga populationer vilda arter, stärkt artskydd. Spårbara system för att stoppa hundsmugglingen.

Socialdemokraterna	Centerpartiet
Vi har stor respekt för att fyrverkerier kan innebära både fara för och otrygghet för människor och djur. Samtidigt är det en tradition kring vissa högtider som många människor uppskattar. Lagstiftningen kring privat bruk av fyrverkerier är redan restriktiv, och vi anser inte att det är rimligt med ett totalförbud. Det stora problemet är efterlevnaden av de regler som finns och här kan mer behöva göras	Centerpartiet har inte officiellt beslutat att försäljning av fyrverkerier till privatpersoner ska totalförbjudas. Men det finns ett tydligt internt stöd för stramare regler och det finns redan i dag stora möjligheter att på kommunal nivå begränsa användningen.
EUs djurskyddslagstiftning behöver stärkas. Det är viktigt både för djurens bästa och för våra svenska lantbrukares konkurrenskraft. Välinformerade konsumenter och föreskrifter som styrs av forskning är viktiga verktyg för att värna djurskyddet. Vi ser att den svenska modellen, med gradvis förändring och samverkan mellan näring, forskning och myndigheter, är ett effektivt sätt att fasa ut metoder eller avel som inte är förenliga med god djurvälfärd. Det gäller även snabbväxande kycklinghybrider.	Sverige har i grunden en djurskyddslagstiftning som vi ska vara stolta över. Vi tar inte politisk ställning till enskilda kycklingraser, men självklart vill vi inte stödja avel som inte gynnar djurvälfärden. Sedan länge driver vi på för strängare djurskyddskrav på EU-nivå, viktigast är att djuren mår bra. I den delen ingår att ställa högre krav på avel som inte orsakar lidande. Så tar vi bäst ställning för djuren.
Vi är djupt kritiska till regeringens utredning om att slopa betesrätten. Vi kommer fortsätta verka för att betesrätten för svenska mjölkkor behålls. Den är en central del av det svenska djurskyddet och bidrar både till god djurvälfärd och till att upprätthålla förtroendet för svensk livsmedelsproduktion.	Ja, vi står bakom den svenska beteslagstiftningen. Vi anser att beteskravet även borde gälla i andra EU-länder.
Sverige ska ha världens bästa djurskydd. Det är viktigt både för djurens bästa och för våra svenska lantbrukares konkurrenskraft. Vi vill se förstärkningar av djurskyddet på flera områden och det är viktigt att vi efter höstens val får en ansvarig minister som är redo att driva på för en förstärkning, inte minst på EU-nivå. Vilka ministerposter som ska finnas och vilka frågor som sorterar under respektive minister är det statsministern som avgör.	Vi har inte tagit ställning till några ministerposter efter valet. Centerpartiet drev däremot frågan om att tillsätta en kommissionär med ansvar för djurskyddsfrågor i EU-valet förra året, så vi är väldigt glada över att det förslaget blivit verklighet.
Vi har en av världens starkaste djurskyddslagar, och över lag har vi ett gott djurhälsoläge i Sverige. Vi vill bland annat stärka djurskyddet på slakterier, stödja det småskaliga jordbruket med fler gårdsslakterier för minskade transporter, stärka djurskyddskontroller och använda teknologi till detta och se andra bedövningsmetoder än koldioxidbedövning. Det är dags att uppdatera EU:s djurskyddslagstiftning enligt dagens kunskap och förväntningar. Ett fullgott djurskydd inom EU är viktigt för djurvälfärden i hela unionen.	Centerpartiet viktigaste fråga är att höja djurskyddet på EU-nivå till svensk standard. Här har vi potential att göra skillnad för många djur på riktigt. I det ingår bland annat att skärpa EUs gemensamma regler för djurhållning, transporter och slakt. På nationell nivå arbetar Centerpartiet för att säkerställa att de stränga svenska reglerna för djurvälfärd och djurhälsa efterlevs. Vi tar avstånd från alla former av djurplågeri så när det avslöjas behöver det leda till konsekvenser.

	Liberalerna	Moderaterna
1. Fyrverkerier drabbar både vilda och tama djur. Anser ni att försäljning av fyrverkerier till privatpersoner ska förbjudas?	Nej. Liberalerna ser allvarligt på de situationer där fyrverkerier orsakar skada för djuren, men anser inte att ett förbud mot försäljning till privatpersoner är rätt väg. I stället vill vi se att användningen sker under mer reglerade former, med t.ex. tidsbegränsningar och krav på tillstånd för vissa typer av fyrverkerier. Polis och ordningsmakt ska också ingripa mot missbruk. På så sätt kan vi minska skador och oro utan att helt inskränka individens frihet.	Nej. Sveriges lagstiftning bygger på EU-lagstiftningen, regeringen kan inte förbjuda fyrverkerier som är godkända för EUs marknad. För att undvika okynnesskjutandet finns tydliga regleringar som gör att skjutning är avsedd för särskilda arrangemang med en omfattande tillståndsplikt. Därutöver finns möjlighet för kommuner att genom den kommunala ordningsstadgan införa särskilda föreskrifter och restriktioner. Vi driver även frågan på EU-nivå för att minska missbruk av pyroteknik vid organiserad brottslighet.
2. Snabbväxande kycklingar har en lång rad hälsoproblem som leder till allvarligt lidande. Kommer ni arbeta för en utfasning av snabbväxande kycklingraser i Sverige?	Ja. Liberalerna kommer att verka för en lagstadgad utfasning av turbokycklingar.	Vi moderater värnar ett gott djurskydd även i kycklinguppfödningen men ser att politiken bör undvika att reglera enskilda avelsraser utan i stället fokusera på de generella kraven och att de efterlevs. Visar det sig att kycklinguppfödningen inte lever upp till lagstiftningens högst rimliga krav utgår vi från att myndigheter – och branschen – agerar på det.
3. Forskning visar att betesgång har stora hälsofördelar. Vill ni bevara den unika svenska betesrätten för kor?	Ja, vårt parti kommer att verka mot förslaget om att ta bort beteskravet för kor i lösdrift.	Vi ser värdet av betande kor men vill ha en flexibel beteslagstiftning som ger goda förutsättningar för ett konkurrenskraftigt lantbruk med bibehållen god djurvälfärd, utan onödig byråkrati. Moderaterna har stor tilltro till lantbrukarnas kompetens att ta hand om sina djur.
4. EU tillsatte nyligen en kommissionär med ansvar för djurskyddsfrågor. Bör Sverige tillsätta en djurskyddsminister?	Nej, Liberalerna prioriterar att stärka djurskyddet genom skarpare lagstiftning och bättre efterlevnad inom befintlig myndighets- och departementsstruktur.	Nej. Djurskyddsfrågorna ligger redan i dag inom landsbygdsministerns portfölj vid Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, som ansvarar för djurskydd, lantbruk och areella näringar. Moderaterna vill hålla Regeringskansliet effektivt och minska byråkratin. Det är innehållet i politiken – inte antalet ministerposter – som avgör djurens situation.
5. Vilken/vilka övriga djurskyddsfrågor anser ni är viktiga att driva?	Nationella prioriteringar: Bevara betesrätten, förbjuda pälsdjursuppfödning, förbjuda burhållning av värphöns, lagstadgad utfasning av turbokycklingar. Prioriteringar på EU-nivå: Stärkt djurskydd i hela EU, kortare djurtransporter (för djur som transporteras både in och ut ur EU).	Sverige har ett av världens starkaste djurskydd och det ska vi vara stolta över och fortsätta värna. Moderaterna prioriterar: Lika konkurrensvillkor inom EU – svenska djurskyddskrav ska även gälla vid offentlig upphandling av mat. Minskade skadliga djurtransporter inom EU. Tydligare rätt att freda hundar och tamdjur mot rovdjursangrepp. Ersättningsnivåer vid rovdjursangrepp som speglar de faktiska kostnaderna.

Kristdemokraterna	Sverigedemokraterna
Nej, vi vill inte se ett totalförbud men ser behovet av ett uppstramat regelverk med följande innehåll: Att det införs tillståndskrav och lämplighetsprövning för köp av pyrotekniska varor, att sökande ska vara minst 18 år, att det i ansökan och tillstånd anges villkor för användande, att överträdelse av tillståndet medför böter och förverkande, att försäljning till personer som saknar tillstånd medför straff och indraget tillstånd till försäljning.	Fyrverkerier kräver generellt tillstånd för att användas i Sverige förutom vid ett fåtal timmar vid högtider så som exempelvis nyårsafton. Utöver detta är flera typer av fyrverkerier idag förbjudna att säljas till privatpersoner. När det kommer vid högtiderna har kommunerna stor rådighet att begränsa användandet vid många platser. Sammantaget tycker vi att detta talar emot att införa vidare nationella begränsningar givet att kommunerna har goda möjligheter att väga intressen mot varandra.
Nej, vi vill inte se en särlagstiftning i Sverige men avser att fortsätta driva frågor om djurvälfärd på EU-nivå.	Frågan är komplex av flera skäl. Dels finns ingen allmän definition för vad som är en ”långsamväxande” kycklingras. På grund av låg efterfrågan bland konsumenter i Sverige har flera svenska producenter upphört med uppfödning av mer långsamväxande arter. Förklaringen är att konsumenterna inte är beredda att betala den merkostnad som denna uppfödning innebar. Vi har redan idag betydligt hårdare djurskyddslagstiftning än övriga länder i Europa. Sverigedemokraterna är positiva till ökat utbud av andra kycklingraser men detta får inte ske på bekostnad av mer utländsk kyckling i våra matbutiker.
Vi instämmer fullt ut i att det finns många mycket goda skäl för att hålla djur på bete. Vi vill undanröja krav där Sverige skiljer sig väsentligt från övriga EU. Som exempel vill vi se lättnader i kravet om betesdrift för mjölkkor då djurvälfärden går att upprätthålla på annat sätt, till exempel genom stallens utformning och inredning. Det stora flertalet mjölkbönder som ändå kommer låta korna gå på bete får då möjlighet till samma ekonomiska ersättning som sina kollegor i andra EU-länder.	Det största problemet vi har i svensk mjölkproduktion när det kommer till djurskydd är att vi fortfarande har kor som står uppbundna större delen av året. Lösdrift året om skulle för dessa djur vara en hälsofrämjande åtgärd. Sverigedemokraternas ståndpunkt är att vi behöver fler betande djur i Sverige men att det samtidigt vore önskvärt med ökad flexibilitet när det kommer till betesregleringen. Den största utmaningen idag är att svensk konkurrenskraft är svag och att den svenska marknadsandelen i Sverige över tid sjunker.
Nej, vi tror inte det är bästa vägen att gå. Det viktiga är innehållet i politiken, nackdelarna med att fragmentisera ansvaret överväger fördelarna med att ha en specifik minister för detta område. Det är bättre att ha en minister med ansvar för helheten inom livsmedelsproduktionen.	Det skulle riskera att försämra samordningen i regeringen om man delade upp ansvaret för djurskydd och lantbruk på olika ministrar.
Om vi kan öka svenska livsmedelsproduktions konkurrenskraft och tränga undan importerade varor från den svenska marknaden är mycket vunnet eftersom vi relativt sett jämfört med andra länder ofta har en bättre djurvälfärd. Detta kan till exempel ske genom regelförenklingar och riktade stöd. I Sverige får djuren mycket mindre antibiotika än i andra länder. Viktigt att värna detta. Kristdemokraterna har länge velat få till ett tydligt förbud inom EU mot all förebyggande antibiotikaanvändning.	Den absolut viktigaste frågan är att öka den svenska marknadsandelen. Starkare svenska djurskyddsregler är ingenting värt om konsumenter i ökad utsträckning konsumerar kött med ursprung i andra länder. Det bidrar inte till stärkt djurvälfärd i allmänhet.